

TILSYNS- RAPPORT

Fagskolen Innlandet

Akkreditering av fagområdet landbruksfag

2021

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et faglig uavhengig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUTs samfunnsoppdrag, oppgaver og faglige uavhengighet er definert i universitets- og høyskoleloven og er nærmere spesifisert i forskrifter. I tillegg utfører NOKUT tilsyns- og forvaltningsoppgaver etter delegasjon fra departementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å sikre og fremme kvalitet i utdanning ved

- å føre tilsyn med, informere om og bidra til å utvikle kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning
- å godkjenne og informere om utenlandsk utdanning og informere om mulighetene for godkjenning av utenlandsk utdanning og kompetanse i Norge

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet kan ha tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og godkjent høyere utenlandsk utdanning.

NOKUT bruker årlig rundt 900 sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer, godkjenning av utenlandsk utdanning og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no.

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	Fagskolen Innlandet
Sakkyndige	Hans Christian Endrerud, Cecilie Gaarder Skaug og Thea Tuset
Dato for vedtak	16.09.2021
NOKUTs saksnummer	20/10008

© NOKUT Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal NOKUT oppgis som kilde.

Forord

Fagskoler som oppfyller bestemte vilkår, kan søke akkreditering for et fagområde og slik få fullmakt til selv å opprette fagskoleutdanninger innen dette fagområdet, jf. § 5 i lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven). Akkreditering for fagområde foretas av NOKUT etter forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) og forskrift om akkreditering av og tilsyn med høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoletilsynsforskriften).

Denne rapporten inneholder vurdering av akkreditering for fagområdet landbruksfag for Fagskolen Innlandet. Vurderingen av fagskoletilsynsforskriftens krav til et akkreditert fagområde er gjennomført av en sakkyndig komité på bakgrunn av fagskolens søknad av 1. november 2020 og institusjonsbesøk ved fagskolen i februar 2021.

NOKUTs konklusjon er at Fagskolen Innlandet på en tilfredsstillende måte oppfyller kravene i fagskoleloven, fagskoleforskriften og fagskoletilsynsforskriften.

Fagområdet landbruksfag ved Fagskolen Innlandet akkrediteres med den avgrensingen av fagområdet som kommer fram i tilsynsrapporten.

Innhold

1 Om fagskolen og søknadsbehandlingen.....	5
1.1 Fagskolen Innlandet	5
1.2 Søknadsbehandlingen	5
2 Krav for å kunne søke akkreditering	7
2.1 Fagskolens primærvirksomhet.....	7
2.2 Uteksaminerte kandidater	7
2.3 Garanti- og forsikringsordninger.....	8
3 Krav til fagskolens system for kvalitetssikring.....	9
4 Sakkyndig vurdering	10
4.1 Fagområdets avgrensning og strategi	10
4.2 Fagmiljøet som er tilknyttet fagområdet	15
4.3 Samarbeid med yrkesfeltet	18
4.4 Samlet konklusjon	19
5 Fagskolens uttalelse til den sakkyndige vurderingen.....	20
6 Vedtak	21
7 Vedlegg	22
7.1 Dokumentasjon	22
7.2 Presentasjon av den sakkyndige komiteen	22

1 Om fagskolen og søknadsbehandlingen

1.1 Fagskolen Innlandet

Fagskolen Innlandet er en fylkeskommunal fagskole som har eksistert siden opprettelsen av Gjøvik tekniske fagskole i 1968. Ifølge søknaden hadde fagskolen på søknadstidspunktet 90 fast ansatte i til sammen 70 årsverk. Av disse er 2,4 årsverk fast ansatt i det aktuelle fagområdet. I tillegg er det tre lærere i fagområdet som har fast ansettelse ved de videregående skolene Hvam og Storsteigen, og en som er ansatt i Norsk landbruksrådgivning (NLR). Fagskolen ligger på Kallerud utenfor Gjøvik sentrum og eies av Innlandet fylkeskommune. Driften er finansiert over offentlige budsjetter. Fagskolen har om lag 1 400 studenter.

Fagskolen fikk sin første fagskoleutdanning i helse, aldring og aktiv omsorg akkreditert av NOKUT 9. september 2005, den gang med navnet eldreomsorg og med Gjøvik tekniske fagskole som tilbyders navn. På søknadstidspunktet har Fagskolen Innlandet om lag 40 akkrediterte fagskoleutdanninger innen fagfeltene bygg og anlegg, elektro, logistikk, teknikk og industriell produksjon (TIP), datateknikk, helse, landbruk og administrasjon.

Fagskolen fikk akkreditering for fagområdet *bygg- og anleggsteknikk* 25. oktober 2018 og for *teknologifag* 27. oktober 2020.

1.2 Søknadsbehandlingen

Fagskolen Innlandet sendte inn søknad om akkreditering av fagområdet landbruksfag 1. november 2020. NOKUT har vurdert at fagskolen oppfyller krav for å kunne søke fagområdeakkreditering i fagskoleforskriften § 48 (1). NOKUT har også vurdert at fagskolen har utarbeidet tilfredsstillende rutiner for å opprette utdanninger den vil selv vil få fullmakt til å akkreditere, og at den har utarbeidet tilfredsstillende rutiner for å gjennomføre vesentlige endringer, jf. fagskoletilsynsforskriften § 4-2 andre avsnitt.

Etter at NOKUT hadde gjort disse innledende vurderingene, ble det oppnevnt en sakkyndig komité til å vurdere kravene til et akkreditert fagområde i fagskoleforskriften kapittel 3. Komiteen har bestått av Hans Christian Endrerud (leder), Cecilie Gaarder Skaug og Thea Tuset.

Som følge av den pågående koronapandemien med reise- og forsamlingsrestriksjoner gjennomførte NOKUT et digitalt institusjonsbesøk ved fagskolen 22. og 23. februar 2021. Den sakkyndige komiteen intervjuet da representanter fra den faglige og administrative ledelsen ved fagskolen, faglig og pedagogisk ansvarlige for fagområdet, lærere innen fagområdet, aktive og tidligere studenter innen fagområdet og eksterne samarbeidspartnere. Den 9. mars 2021 intervjuet komiteen nåværende og tidligere representanter for styret ved fagskolen. Alle intervjuene foregikk digitalt i Zoom.

Vurderingene i tilsynsrapporten er basert på dokumentasjon som er mottatt fra institusjonen, og intervjuer under det digitale institusjonsbesøket. Den skriftlige dokumentasjonen er tilgjengelig i elnnsyn – offentlig elektronisk postjournal.

Tilsynsrapporten består av den sakkyndige vurderingen av søknaden, institusjonens uttalelse til vurderingen, NOKUTs vedtak, oversikt over dokumentasjonen og en presentasjon av de sakkyndige.

2 Krav for å kunne søke akkreditering

2.1 Fagskolens primærvirksomhet

Fagskoleforskriften § 48 (1) a)

Fagskolens primærvirksomhet skal være utdanning og være tydelig avgrenset fra eventuell annen virksomhet.

Vurdering

Fagskolen Innlandets eneste virksomhet er å drive fagskole. Ifølge institusjonens egne styrevedtekter skal Fagskolen Innlandet «tilby tidsaktuell utdanning til utdanningssøkende, og tilstrebe å bli den foretrukne leverandør av fagskoleutdanning for næringslivet». Kravet ble vurdert og funnet tilfredsstillende ved fagområdeakkreditering av teknologifag i 2020 (sak 20/01631).

Konklusjon

Kravet er tilfredsstillende oppfylt.

2.2 Uteksaminerte kandidater

Fagskoleforskriften § 48 (1) b)

Fagskolen må ha uteksaminert kandidater i minst én akkreditert fagskoleutdanning i minst to år.

Vurdering

Fagskolen Innlandet har i dag om lag 1 400 studenter. Av disse er 91 innen utdanninger relatert til landbruk og 45 innen det definerte fagområdet. I 2018, 2019 og 2020 uteksaminerte Fagskolen Innlandet henholdsvis 328, 391 og 376 kandidater. Av kandidatene som ble uteksaminert i 2020, var om lag 48 prosent nettstudenter. Kravet ble vurdert og funnet tilfredsstillende ved fagområdeakkreditering av teknologifag i 2020 (sak 20/01631).

Konklusjon

Kravet er tilfredsstillende oppfylt.

2.3 Garanti- og forsikringsordninger

Fagskoleforskriften § 48 (1) c)

Fagskolen må dokumentere deltakelse i garanti- eller forsikringsordning som sikrer studenter refusjon av innbetalte skolepenger dersom fagskolen frivillig eller pålagt stanser en fagskoleutdanning og dette medfører at noen studenter ikke får fullført utdanningen etter oppsatt plan. Garanti- eller forsikringsordningen skal dekke innbetalte skolepenger for fagskoleutdanninger som enten blir avbrutt eller ikke starter.

Vurdering

Innlandet fylkeskommune, som er eier og driftsansvarlig for Fagskolen Innlandet, er å anse som selvassurandør i en situasjon hvor studenter kan ha et pengekrav på skolen. Fylkeskommunen garanterer også at studenter skal kunne fullføre påbegynte utdanninger under normale betingelser. Kravene ble vurdert og funnet tilfredsstillende ved fagområdeakkreditering av teknologifag i 2020 (sak 20/01631).

Konklusjon

Kravene er tilfredsstillende oppfylt.

3 Krav til fagskolens system for kvalitetssikring

Fagskoletilsynsforskriften § 4-2 (2)

For fagskoler med fagområdeakkreditering skal systemet for kvalitetssikring også vise prosedyrer for hvordan fagskolen

- a. oppretter utdanninger den selv har fullmakt til å akkreditere
- b. gjennomfører vesentlige endringer av utdanninger som hører inn under fagområdet

Beskrivelse og vurdering

Fagskolen Innlandet har utviklet en egen rutine for etablering av nye studietilbud under akkreditert fagområde, som skal kvalitetssikre etablering av nye utdanninger og utvikling av eksisterende utdanninger. Denne rutinen skal ivareta den kontrollfunksjonen som NOKUT ellers ville hatt, og legger vekt på at fagskoleloven og fagskoletilsynsforskriften oppfylles gjennom studieplanen, at det gjøres et grundig arbeid for å sikre yrkesmessig relevans og behov, undervisningsmessig kompetanse og relevant pedagogisk modell, samt at bransjeorganisasjoner og studenter er involvert i hele prosessen.

Utvikling av nye utdanninger og gjennomføring av vesentlige endringer gjøres etter en 5-trinns prosjektmodell:

- 1) Avdelingsleder vurderer behov og faglig innhold.
- 2) Styret avgjør om nytt studietilbud etableres, eller om vesentlig endring i eksisterende studietilbud gjennomføres.
- 3) Avdelingsleder har ansvar for å utarbeide studieplan.
- 4) Sakkyndig utvalg reviderer studieplanen og premissene for etablering eller gjennomføring av vesentlige endringer.
- 5) Rektor beslutter iverksetting.

Kunnskapsgrunnlaget for utvikling av nye utdanninger eller vesentlige endringer hentes fra relevante aktører, som eksterne samarbeidspartnere, yrkesfeltet, sensorer, lærere og studenter.

NOKUT har ikke foretatt en fullstendig vurdering av Fagskolen Innlandets kvalitetssikringssystem eller fagskolens kvalitetsarbeid i forbindelse med søknaden om akkreditering av fagområdet landbruksfag. Fagskolen fikk sitt kvalitetssikringssystem vurdert i 2018, i forbindelse med akkrediteringen av fagområdet bygg- og anleggsteknikk. Endringsloggen for systemet viser ingen endringer siden da som vi vurderer har konsekvenser for vurderingen som ble gjort i 2018. Se NOKUTs akkrediteringsrapport *Bygg- og anleggsteknikk. Fagskolen Innlandet* (sak 17/01197) for en detaljert beskrivelse og vurdering av Fagskolen Innlandets system for kvalitetssikring.

Konklusjon

Kravene er tilfredsstillende oppfylt.

4 Sakkyndig vurdering

4.1 Fagområdets avgrensning og strategi

Fagskoletilsynsforskriften § 3-1 Avgrensning av fagområdet

- (1) Fagområdet skal være relatert til ett eller flere yrkesfelt. Fagområdet skal være tydelig definert og avgrenset, men ha tilstrekkelig faglig bredde til å inkludere flere utdanninger.
- (2) Fagskolen skal ha en strategi med mål og tiltak for å utvikle fagområdet, og kunne gjennomføre denne.

Beskrivelse

Avgrensning

Fagskolen Innlandet søker om akkreditering for fagområdet landbruksfag. Fagområdet skal omfatte matproduksjon og økt sysselsetting innenfor landbruket, næringsutvikling på gårdsbruk, ressursutnyttelse og klimatilpasning. Ifølge fagskolens redegjørelse er utdanningene som skal inngå i fagområdet

- agroteknikk
 - planteproduksjon og driftsledelse
 - grovfôrbasert husdyrproduksjon for fjellandbruket
- dyreassisterte aktiviteter – samspill med dyr for økt mestring og livskvalitet

Fagskolen Innlandet skriver i søknaden at agroteknikkutdanningene er fagskolens hovedutdanninger innen landbruksfag, og at disse utdanningene går ut på å se gården som ressurs og å utnytte mulighetene som ligger i landbruksbasert næring. Fagskolen Innlandet har tilbudt utdanning innen agroteknikk siden 2013, og ifølge fagskolen er utdanningen attraktiv og etterspurt i næringen.

Det er viktig for fagskolen å imøtekomme næringens behov for yrkesrettede og praktiske utdanninger. I strategien skriver fagskolen at den ønsker å være «en naturlig samarbeidspartner for landbruksnæringen i kompetanseheving innenfor rådgiverapparatet, hos bønder og kommende bønder og i yrker relatert til landbruksproduksjon» (s. 2). I studentmassen på landbruksutdanningene finnes det både aktive bønder som trenger faglig påfyll, og studenter som kommer rett fra videregående opplæring. Fagskolen trekker fram at den samarbeider med mange aktører i ulike deler av landet og tar imot studenter fra flere fylker. Ifølge fagskolen er samarbeidet med utdanningsinstitusjoner i andre deler av landet nødvendig for å dekke bredden av det behovet som finnes i næringen, og det er også en styrke for fagskolen.

Fagskolen Innlandet har fem NOKUT-akkrediterte utdanninger som er relatert til fagområdet, men som ikke skal inngå i fagområdet. Tre av disse utdanningene er ikke aktive på søknadstidspunktet:

- kvalitetsrevisor i landbruket
- sauehold og lokal foredling
- økologisk landbruk (ikke aktiv)

- natur- og kulturbasert entreprenørskap (ikke aktiv)
- grovfôrbasert kjøttproduksjon (ikke aktiv)

I søknaden skriver fagskolen at fagområdet landbruksfag er avgrenset på bakgrunn av tre ulike forhold: bransje, videregående opplæring og organisering (s. 7). Bransjeforhold relateres til landbruksfagene innenfor matproduksjon og næringsutvikling. Skoleforhold viser til at fagfeltet landbruk er en naturlig forlengelse av utdanningsprogrammene innenfor naturbruksprogrammet og agronomutdanningen i videregående opplæring. Organisatorisk er helsefag og landbruksfag ved Fagskolen Innlandet lagt til samme avdeling, og utdanningen *dyreassisterte aktiviteter – samspill med dyr for bedre livskvalitet* inneholder elementer av begge fagområdene og tar opp studenter med både helse- og landbruksfaglig bakgrunn. Avdelingen ønsker også å jobbe tverrfaglig med tekniske fag på fagskolen for å utarbeide utdanninger rettet mot blant annet presisjonsjordbruk.

Strategi – grønt, spesialisert og tverrfaglig samarbeid

Fagområdet blir presentert som en viktig satsning for fagskolen, og spesielt i forbindelse med grønne og bærekraftige utdanninger. Fagskolen skriver i søknaden at utdanningene som danner grunnlag for fagområdet, er utarbeidet i tett samarbeid med landbruksnæringen, og at fagområdet er i tråd med Landbruks- og matdepartementets satsninger på utvikling av gårdsbruk for økt matproduksjon og sysselsetting.

Overordnet strategiplan for Fagskolen Innlandet for perioden 2020–2023 ble vedtatt i desember 2019, og fokusområdene er vedtatt av styret. Etter styrevedtak og på oppfordring fra Innlandet fylkeskommune har Fagskolen Innlandet initiert en grønn satsning. Styret ved fagskolen har vedtatt planlegging for oppstart av to nye grønne utdanninger innen landbruksfag i løpet av to år. Etter initiativ fra Innlandet fylkeskommune skal fagskolen blant annet samarbeide med ulike råd, fora og andre utdanningsinstitusjoner, både videregående skoler, universiteter og høyskoler, for å fremme en helhetlig portefølje innenfor utdanning i grønne fag.

I tillegg til den overordnede strategien har fagskolen laget en strategiplan for landbruksfaget. Her vises det til en NIBIO-rapport (Prestvik et al. 2020) som hevder at framtidens kompetansebehov innenfor landbruk handler om *spesialisering og tverrfaglighet*. Fagskolen skriver at den i tett samarbeid med landbrukets rådgivningstjeneste vil forankre utdanningene i landbruksnæringens behov og tilby utdanninger som er fleksible og relevante. I strategien gjør fagskolen rede for behovene innenfor landbruksnæringen og hvordan fagskoleutdanningen først og fremst skal gi bonden spisskompetanse innenfor en produksjon. For å imøtekomme behovene ønsker fagskolen å gjennomføre korte og modulbaserte utdanninger som gir rom for spesialiseringer innenfor produksjon av for eksempel potet, løk, gulrot, frukt og bær. Fagskolen anser fagområdeakkreditering som en viktig del av strategien for å utvikle fagområdet videre, og den vil i første omgang bruke akkrediteringen til å utvikle fleksible utdanningsløp med praksisnær undervisning, i tråd med etterspørselen i næringen.

Både fagskolens overordnede strategi og strategiplanen for landbruksfag framhever også tverrfaglighet mellom fagskolens fagområder. Dette anser fagskolen som viktig for at den skal kunne snu seg raskt og ha større muligheter for å svare opp det næringene etterspør. For fagskolens tverrfaglige satsning innenfor landbruk kommer dette til syne ved satsningen

på dyreassisterte aktiviteter, hvor helse og landbruk samarbeider. Som nevnt over har fagskolen organisert helse og landbruk i samme avdeling. Fagskolen Innlandet tilrettelegger også for faglig samarbeid mellom landbruksfag og tekniske fag ved fagskolen. I første omgang rettes dette mot nye utdanninger innenfor presisjonslandbruk. Hvilke utdanninger som skal utvikles, skal forankres i styret etter tett dialog med næringslivet.

Vurdering

Landbruk er en næring med lange tradisjoner, stort mangfold og store geografiske forskjeller i klima og terreng. Kompetansebehovet i landbruket er sammensatt, og det stilles betydelige krav på områder som dyrevelferd, kvalitet, miljø og bærekraftig utvikling. Komiteen mener at fagområdet er tydelig relatert til ett eller flere yrkesfelt. De sakkyndige erkjenner at Fagskolen Innlandet har hatt en krevende oppgave i å avgrense og prioritere fagområdet, gitt at landbruksnæringen i utgangspunktet er både bred, kompleks og fragmentert.

Fagskolen Innlandet er også den første fagskolen som søker om fagområdeakkreditering innenfor landbruksfag, og slik sett innebærer søknaden nybrottsarbeid for både fagskolen og NOKUT. Av i alt 18 299 fagskolestudenter i Norge i 2020 utgjorde fagskolestudenter innenfor primærnæringsfag på landsbasis én prosent. Primærnæringsfag inkluderer fiske og havbruk, jordbruk, gartneri og hagebruk og en samlekategori som blant annet omfatter korn- og planteproduksjon. Av til sammen 1 162 fagskoletilbud blir det i Norge tilbudt 27 ulike utdanningstilbud innenfor primærnæringsfagene (Dikus *Tilstandsrapport for høgare yrkesfagleg utdanning* 2020). Sammenliknet med mer tradisjonelle fagområder som helse og tekniske fag utgjør landbruk med andre ord en liten del av norske fagskolers utdanninger når det gjelder antall studietilbud og studenter. På søknadstidspunktet i november 2020 var det 45 av ca. 1 400 fagskolestudenter ved Fagskolen Innlandet som studerte innenfor fagområdet landbruksfag. Antall studenter påvirker nødvendigvis hvor store fagmiljøer fagskolene kan ansette innenfor et fagområde.

Med alt dette som utgangspunkt erkjenner komiteen at det har vært utfordrende å vurdere fagområdets avgrensning. Ved første gjennomgang kan fagskolens egen avgrensning virke *for vid* (matproduksjon og økt sysselsetting innenfor landbruket, næringsutvikling på gårdsbruk, ressursutnyttelse og klimatilpasning) og *for smal* (dyreassisterte aktiviteter) på samme tid. Komiteen vurderer likevel at fagskolens argumentasjon er hensiktsmessig og riktig når den avgrenser til områder hvor fagskolen selv har fagpersoner og kompetanse. Å utnytte muligheter for tverrfaglighet med helse og tekniske fag virker ikke bare fornuftig for fagskolens egen del, men også helt i tråd med hva næringen trenger og etterspør. Når fagskolen innlemmer dyreassisterte aktiviteter, er det med tanke på tilleggsnæring og ressursutnyttelse på gårdsbruk. Fagskolen følger også naturlig opp politiske signaler om tettere kobling mellom matproduksjon og folkehelse og om utvikling av velferdstjenester på gårdsbruk. Komiteen ser også et potensial i utvikling av andre typer tverrfaglige utdanninger mellom helse og landbruk, for eksempel temaer som ensomhet, det psykososiale ved å drive med landbruk, mat og helse osv.

Under intervjuer med de sakkyndige forklarte ledelsen at fagskolen ønsker å bygge opp tyngde rundt de utdanningene fagskolen allerede har, for så å utvide etter hvert. På sikt kan

det også bli aktuelt å ta inn for eksempel skogbruk i fagområdet. Komiteen mener at dette er en god strategi, men hadde gjerne sett en redegjørelse for eller vurdering av planene for fagskolens fem akkrediterte utdanninger som er relatert til fagområdet. Hvis dette er utdanninger som fagskolen fortsatt vurderer som relevante for utdanninger innen agroteknikk, burde fagskolen i første omgang arbeide for at disse utdanningene blir innlemmet i fagområdet, før fagskolen utvider fagområdet ytterligere. Komiteen forstår at dette først og fremst må løses gjennom å oppfylle de kvantitative kravene rundt fagmiljø ved fagskolen. Se mer om dette i punkt 4.2 under.

Komiteen vurderer at fagskolens landbruksstrategi inneholder viktige og prioriterte områder som er helt i tråd med politiske signaler og det næringen trenger. De sakkyndige vil berømme Innlandet fylkeskommune og Fagskolen Innlandet for planene om samarbeid på tvers av utdanningssektorene i landet for å arbeide for en mer helhetlig portefølje innenfor utdanning i grønne fag. Det er et uttalt behov i næringen om å utvikle en «grønn overgang» fra videregående opplæring til høyere yrkesfaglig utdanning som er tilpasset studentenes alder og rolle i landbruket og forankret i samarbeid med ulike aktører. Fagskolen Innlandet uttrykker at institusjonen har som mål å knytte de ulike utdanningsmiljøene i Norge tettere sammen ved hjelp av erfaringsutveksling, møteplasser og bedre samkjøring av studieplaner.

Komiteen ser at Fagskolen Innlandet kan fungere som et nav for landbruksnæringen når det gjelder å styrke den yrkesfaglige utdanningen innenfor landbruksfag. Dette er ambisiøst, men vil bidra til å styrke landbruksnæringen både lokalt, regionalt og nasjonalt. Fagskolen Innlandet har allerede et nasjonalt nedslagsfelt, med studenter fra hele landet og eksterne studiesteder i andre fylker. Fagskolen har grunnkompetanse i landbruk og pedagogikk og vet hvordan den kan hente inn ressurser for å starte opp med nye utdanninger. Komiteen mener at fagområdeakkreditering innenfor landbruksfag er et kjærkomment tiltak for hele næringen og utdanningssektoren. De sakkyndige har intervjuet flere aktører i landbruksnæringen som alle gir fagskolen gode skussmål, og de bekreftet at Fagskolen Innlandet er god til å ta tak i behovene som finnes i landbruket. Også studentene framhever den praksisnære tilknytningen og erfaringen de får gjennom utdanningene på Fagskolen Innlandet, opp mot den teoretiske utdanningen som tilbys innen landbruk i universitets- og høgskolesektoren.

Komiteen forstår at hovedmotivasjonen for å søke om fagområdeakkreditering for landbruksfag ligger i behovet i næringen for korte, spesialiserte og modulbaserte utdanninger, og et ønske om større synergieffekter mellom næringen og utdanningssektorene. De sakkyndige sier seg enig i at dette er noe næringen trenger, men minner også om at fagskolen ikke må glemme sin rolle som tilbyder av de mer klassiske fagskoleutdanningene innen landbruk. Fagskolen bør derfor passe på at den ikke ukritisk etterkommer ethvert behov som blir meldt inn fra næringen. Komiteen vil også anbefale fagskolen i større grad å benytte egne studenter i utviklingen av fagområdet videre. Fra studentene som ble intervjuet under institusjonsbesøket, fikk de sakkyndige inntrykk av at fagskolen i liten grad hadde brukt studentene som «sparringspartnere», og her har fagskolen gode muligheter for å innhente viktig informasjon til videre utviklingsarbeid.

Komiteen har konkludert med at fagskolens strategi med mål og tiltak evner å utvikle fagområdet, selv om strategidokumentet med fordel kunne ha vært mer gjennomarbeidet.

Strategien i skriftlig form kunne også ha vært mer ambisiøs med tanke på de pedagogiske målene. De sakkyndige mener at fagskolen skal kunne gjennomføre strategien, men det forutsetter at fagskolen fortsetter med blant annet å videreutvikle det store nettverket den allerede har innenfor næringen og de ulike utdanningssektorene. Fagskolen Innlandet er godt i gang med det, og komiteen oppfordrer fagskolen til å fortsette det gode arbeidet. I den forbindelse anbefaler de sakkyndige enda bredere involvering på ulike nivåer i Landbruks-Norge.

Komiteen har stor tro på at fagskolen vil nå sine målsetninger, men de sakkyndige ber også fagskolens ledelse om å være oppmerksom på sårbarheten som finnes i forholdsvis små fagmiljø. Fagskolen Innlandet er en stor og solid fagskole med god infrastruktur, betydelig pedagogisk kompetanse og administrativ støtte, men fagmiljøet innenfor landbruksfag består av få personer med fast ansettelse ved fagskolen. En stor del av arbeidet ved fagskolens landbruksfag baserer seg på enkeltmenneskers høye kompetanse, store engasjement og solide nettverk. Hvis fagskolen skal nå sitt mål om å utvikle seg til å bli et nav for landbruksnæringen i regionen, bør fagskolen ansatte flere med landbruksfaglig kompetanse i faste stillinger ved fagskolen.

Fagområdet landbruksfag er logisk avgrenset til fagskolens fagmiljø og kompetanse og omfatter matproduksjon og økt sysselsetting innenfor landbruket, næringsutvikling på gårdsbruk, ressursutnyttelse og klimatilpasning. Utdanningene som skal inngå i fagområdet, er agroteknikk og dyreassisterte aktiviteter. Fagområdet er tydelig definert og avgrenset, og det har tilstrekkelig faglig bredde til å kunne inkludere flere utdanninger.

Fagskolen Innlandet har en ambisiøs strategi med mål og tiltak for å utvikle fagområdet landbruksfag. Slik komiteen ser det, er fagskolen godt rustet til å gjennomføre tiltakene i henhold til strategien.

Konklusjon

Kravene i fagskoletilsynsforskriften § 3-1 er tilfredsstillende oppfylt.

4.2 Fagmiljøet som er tilknyttet fagområdet

Fagskoletilsynsforskriften § 3-2

I fagmiljøet tilknyttet fagområdet skal det finnes personer med utdanning og yrkeserfaring innenfor de viktigste delene av fagområdet. I fagmiljøet skal det være personer med utdanning på nivå over fagskoleutdanning innenfor fagområdet eller et beslektet fagområde som er ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen.

I fagmiljøet tilknyttet fagområdet skal det være mange nok fast ansatte til å bidra til å utvikle nye og eksisterende utdanninger innenfor fagområdet. Det skal være mange nok fast ansatte ved fagskolen med utdanningsfaglig utdanning til å utvikle pedagogiske metode og verktøy innenfor fagområdet.

Fagmiljøet skal delta i relevante regionale, nasjonale eller internasjonale samarbeid og nettverk.

Minst halvparten av antallet lærere eller antallet lærerårsverk som er tilknyttet utdanningene i fagområdet, skal være fast ansatte ved fagskolen.

Beskrivelse

Fagmiljøets kompetanse og sammensetting

Fagskolen Innlandet har 90 fast ansatte fordelt på ca. 70 årsverk. Fagmiljøet innen landbruksfag består av i alt ni personer med landbruksfaglig og/eller helsefaglig kompetanse. Av disse er åtte fast ansatt ved fagskolen, med ulik stillingsprosent inn i fagområdet. En av dem, den faglig ansvarlige for landbruk, har utdanning innen fagområdet på ph.d.-nivå og er ansatt i 80 prosents stilling ved fagskolen. I tillegg består fagmiljøet av tre lærere som er fast ansatt ved de videregående skolene Hvam og Storsteigen som fagskolen samarbeider med, og en lærer som er fast ansatt i Norsk landbruksrådgivning (NLR).

Fagskolen Innlandet har også mange ansatte med kompetanse som er relevant for fagområdet, og som kan bidra inn i undervisning og utvikling av utdanninger ved behov. Landbruk henter eksterne fagpersoner fra praksisfeltet inn i undervisningen for å øke tilknytningen til arbeidslivet. Den viktigste leverandøren av innleid personell som fagskolen har konkrete avtaler med, er NLR. Gjennom avtalene er NLR ansvarlig for å stille med relevante lærerressurser i de ulike utdanningene. Under institusjonsbesøket kunne studentene fortelle at de opplever at ordningen med å leie inn lærere fra blant annet NLR gjør at studentene møter lærere med høy, relevant og oppdatert kompetanse. Studentene trekker fram at den oppdaterte kompetansen blant fagmiljøet skyldes kombinasjonen av formell kompetanse og at mange i fagmiljøet selv arbeider innen næringen.

Under institusjonsbesøket kunne ledelsen opplyse om at fagskolen har planer om å utvide fagmiljøet med 1–2 faste stillinger med landbruksfaglig kompetanse, for å få en sterkere kobling til yrkesfeltet innad i fagmiljøet.

Alle i fagmiljøet har utdanning på nivå over fagskoleutdanning, og alle har pedagogisk utdanning. Fagskolen Innlandet har nettpedagogikk som sentralt satsningsområde, og alle ansatte i undervisningsstillinger har avlagt eksamen i nettpedagogikk (7,5 studiepoeng) ved Nord universitet. Nyansatte skal gjennomføre kurset fortløpende.

Fagmiljøets deltakelse i samarbeid og nettverk

Fagmiljøet innen landbruksfag ved Fagskolen Innlandet deltar i flere regionale og nasjonale samarbeid og nettverk. Det ligger som et grunnpremiss at landbruksutdanningene skal være yrkesrelevante og praksisnære. Ekskursjoner til besøksgårder er en integrert del av opplæringen, og Fagskolen Innlandet henter inn gjesteforelesere fra landbruksnæringen. Samarbeidet med næringslivet kommer også til uttrykk gjennom bruken av fagråd som et ledd i å utvikle utdanningene og diskutere studieplaner. Fagskolen trekker fram NLR som en viktig samarbeidspartner som også bidrar med innleid personell i henhold til samarbeidsavtaler i fagområdets utdanninger.

Fagmiljøets ansettelsesforhold

Innen landbruksfag har åtte personer i fagmiljøet fast stilling ved Fagskolen Innlandet. Seks har full stilling, mens to har minst 50 prosents stilling ved fagskolen. Fagmiljøet består i tillegg av tre lærere som er fast ansatt ved de videregående skolene fagskolen samarbeider med, og en lærer som er fast ansatt ved NLR.

Vurdering

Vurdering av fagmiljøets kompetanse og sammensetting

De ansatte innen fagområdet har utdanning på nivå over fagskole innen landbruks- eller helsefag, og til sammen dekker fagmiljøet alle utdanningene som inngår i fagområdet. Både i søknaden og under intervjuene framhever fagskolen et godt samarbeid internt og på tvers av avdelinger. Landbruksfag har tett samarbeid med helsefag, og økt tverrfaglig samarbeid med fagområdet teknologifag er et viktig mål i fagskolens strategi.

Flere i fagmiljøet arbeider i tillegg praksisnært i landbruksnæringen. Fagmiljøet innen landbruk har samlet sett kompetanse som harmonerer med agroteknikk og dyreassisterte aktiviteter, og med yrkesfeltet fagskolen samarbeider med. Hvert semester henter fagskolen fagpersoner fra næringen inn i undervisningen for å øke tilknytningen til arbeidslivet ytterligere. Komiteen er derfor trygg på at fagmiljøet kan identifisere og analysere de utfordringer og behov som studentene og yrkesfeltet har, slik at egne utdanninger og landbruksfaget generelt kan videreutvikles i tråd med samfunnets behov og krav.

Komiteen ser at de ansatte ved Fagskolen Innlandet har god pedagogisk kompetanse, og anerkjenner at fagskolen også satser stort på nettpedagogikk. Det bidrar til at det pedagogiske miljøet kan ivaretas og videreutvikles. Pedagogisk ansvarlig og nettpedagogisk ansvarlig har begge 20 prosents stillinger inn i fagområdet.

Siden alle utdanningene innen landbruksfag er nettbaserte med samlinger, mener de sakkyndige at fagskolen gjør rett i å legge ned ressurser på å utvikle gode nettbaserte løsninger for den sammensatte studentmassen og gjøre strukturen i læringsplattformen

Canvas lett gjenkjennelig fra studieplanene. Fagskolen har også tett oppfølging av den nettpedagogiske kompetansen til de innleide lærerkreftene på utdanningene.

Vurdering av fagmiljøets deltakelse i samarbeid og nettverk

Komiteen ser at fagmiljøet samarbeider med bønder, service- og tjenestetilbydere innen yrkesfeltet og andre utdanningsinstitusjoner. Fagskolens utdanninger innen landbruk er også solid forankret gjennom tett dialog med Innlandet og Viken fylkeskommuner.

Flere ansatte i fagmiljøet driver selv innen landbruksnæringer og har derfor naturlig tett kontakt med relevante nettverk. Fagmiljøet deltar på landbrukskonferanser og kurs og har tett kontakt med blant annet NLR og forskningsmiljøer ved NMBU. Komiteen mener det er bra og viktig at fagskolen legger til rette for at de ansatte kan delta på kompetansehevingskurs.

Vurdering av fagmiljøets størrelse og ansettelsesforhold

Gitt at fagområdet på søknadstidspunktet har 45 fagskolestudenter innen fagområdet, og at fagområdet omfatter tre utdanninger, mener komiteen at fagmiljøets størrelse og ansettelsesforhold tilfredsstiller kravene. Sju av åtte er fast ansatt innen landbruksfag på Fagskolen Innlandet, mens fire er innleide lærere som er ansatt enten ved de videregående skolene fagskolen samarbeider med, eller NLR.

Etter hvert som fagområdet vokser, må fagskolen belage seg på å ansette flere i faste hel- eller deltidsstillinger ved fagskolen.

Konklusjon

Kravene i fagskoletilsynsforskriften § 3-2 er tilfredsstillende oppfylt.

4.3 Samarbeid med yrkesfeltet

Fagskoletilsynsforskriften § 3-3

Fagskolen skal samarbeide med relevante aktører i yrkesfeltet om å utvikle og gjennomføre utdanninger innen fagområdet.

Beskrivelse

Som nevnt flere steder over viser Fagskolen Innlandet til et utstrakt og kontinuerlig samarbeid med yrkesfeltet tilknyttet fagområdet, og fagskolen viser også til en rekke relevante samarbeidspartnere i sin søknad. Samarbeidene muliggjør en studiehverdag som kombinerer nettstudier og samlinger med ekskursjoner, observasjonspraksis og eksterne undervisningskrefter. Gjennom praksis og møte med yrkesfeltet får studentene et godt innblikk i næringen. Under intervjuer med studentene ble det framhevet at de hadde fått stort faglig utbytte av velorganiserte gårds- og bedriftsbesøk, og at de fikk muligheter for å spesialisere seg under utdanningen.

Fagskolen organiserer fagråd innenfor planteproduksjon og driftsledelse og grovfor, hvor studenter, bønder, service- og tjenestetilbydere innen yrkesfeltet, representanter fra andre utdanningsinstitusjoner, lærere og teamledere ved fagskolen deltar. Under intervju med fagskolens ledelse fikk komiteen vite at Fagskolen Innlandet har hatt fagråd på landbruk siden 2013, og at dette har blitt et veldig fruktbart forum for fagskolen. I fagrådene diskuteres blant annet studieplaner, og ledelsen mente at mye av fagområdets utvikling har kommet på bakgrunn av initiativ fra landbruksaktører.

Fagområdet landbruksfag er særlig knyttet tett opp mot fire relevante aktører i næringen. Som nevnt over samarbeider Fagskolen Innlandet tett med Norsk landbruksrådgivning (NLR), som er en landsdekkende rådgivningstjeneste for den aktive bonden. NLR bistår særlig med lærere med høy spisskompetanse innenfor ulike produksjoner. En annen sentral aktør for fagskolen er Inn på tunet Norge, som er en viktig aktør for næringsutvikling på gårdsbruk. Studentene på dyreassisterte aktiviteter får i samarbeid med Inn på tunet-aktørene undervisning ute på utvalgte basisgårder. Den tredje store aktøren er Innlandet fylkeskommune. Fylkeskommunen er sentral i satsningen på grønne utdanninger i regionen. Andre viktige samarbeidspartnere fagskolen nevner i søknaden, er de videregående skolene Hvam og Storsteigen. Sammen med de videregående skolene skal fagskolen sørge for felles utvikling av utdanningen, både faglig og pedagogisk.

I tillegg til disse sentrale aktørene samarbeider fagskolen også med en rekke andre, som NIBO Apelsvoll og læringsfabrikken på Raufoss. Under intervjuer med ledelsen ble det hevdet at mye av suksessen rundt landbruksfag skyldes at fagskolen samarbeider med de beste aktørene i landet. Fagskolen bruker mye tid på jevnlig å følge opp de eksterne aktørene. Ledelsen fortalte også at styret har bedt dem om å innlede samarbeid med regionale teknologibedrifter med tanke på blant annet presisjonsjordbruk.

Vurdering

Komiteen vurderer, på lik linje med fagskolen selv, at det er helt nødvendig å samarbeide tett med både næringen og andre utdanningsaktører for å kunne være i stand til å tilby utdanninger som er relevante for bonden og andre relaterte yrker innenfor næringen. Fagskolen Innlandet kan vise til en rekke avtaler med eksterne samarbeidspartnere med stor relevans for fagfeltet. Fagområdet landbruk er sårbart idet det er fraksjonert over mange steder i landet, med ulike fylker og finansering. Komiteen syntes det var spesielt interessant under institusjonsbesøket å få innblikk i hvor viktig samarbeidet er for aktørene på tvers av fylkesgrensene. De sakkyndige mener det er et åpenbart behov for denne typen fagskoletilbud.

I tillegg til tett samarbeid med yrkesfeltet gjennom ekskursionspraksis og eksterne undervisningskrefter for studentene viser fagskolen at den legger til rette for innspill fra mange relevante aktører i næringen, med den hensikt å videreutvikle landbruksnæringen, landbruksfaget og egne utdanninger. Landbruk har fagråd der studenter, bønder, service- og tjenestetilbydere innen yrkesfeltet, representanter fra andre utdanningsinstitusjoner og lærere deltar. Komiteen mener at fagskolen viser stor evne til å lytte til næringen og tilby utdanninger som næringen etterspør.

Under institusjonsbesøket fikk komiteen et godt innblikk i de ulike relasjonene og samarbeidene fagskolen har bygd opp. Komiteen mener fagskolen har vært dyktig til å skape engasjement og optimisme for yrkesfaglig utdanning i landbruksnæringen blant sine samarbeidspartnere.

Komiteen ser at Fagskolen Innlandet har utstrakt samarbeid med relevante yrkesaktører om å utvikle og gjennomføre utdanninger innen fagområdet.

Konklusjon

Kravet i fagskoletilsynsforskriften § 3-3 er tilfredsstillende oppfylt.

4.4 Samlet konklusjon

På grunnlag av søknaden med tilhørende dokumentasjon konkluderer den sakkyndige komiteen med følgende:

Fagområdet landbruksfag oppfyller alle krav til akkreditering. Den sakkyndige komiteen anbefaler at Fagskolen Innlandet får akkreditering for fagområdet landbruksfag.

5 Fagskolens uttalelse til den sakkyndige vurderingen

NOKUT
v/Eva Refsdal
Postboks
1327 Lysaker

**Fagskolen
Innlandet**

Fagskolen Innlandet
Teknologiveien 12
NO-2815 Gjøvik

Tlf.: +47 61 14 54 00
Fax: +47 61 14 54 01

firmapost@fagskolen-innlandet.no
fagskolen-innlandet.no

Bank: 2010 20 79346
Org.nr.: 974 597 306

Gjøvik, 20.08. 2021

Fagområdeakkreditering «Landbruksfag» - uttalelse vedrørende innstilling fra sakkyndig komité

Ref. 20/10008

Fagskolen Innlandet har mottatt sakkyndig komité sin innstilling vedrørende søknad om akkreditering for fagområdet «Landbruksfag». Skolen er tilfreds med sakkyndig komité sine vurderinger og mener de faktiske forholdene ved skolen er beskrevet godt. Vi har ingen videre innsigelser til rapporten.

Fagskolen Innlandet takker for en godt gjennomført prosess.

Med Vennlig hilsen,

Gard Tekrø Rolid
Rektor Fagskolen Innlandet

6 Vedtak

I styremøte 16. september 2021 fattet styret i NOKUT følgende vedtak:

Fagområdet landbruksfag ved Fagskolen Innlandet akkrediteres med den avgrensingen av fagområdet som kommer fram i tilsynsrapporten.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 5
- forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) § 48

7 Vedlegg

7.1 Dokumentasjon

Dokumentasjonen er tilgjengelig under sak 20/10008 i eInnsyn – offentlig elektronisk postjournal:

- 20/10008-1: Søknad om akkreditering av fagområde landbruksfag Fagskolen Innlandet
- 20/10008-10: Supplerende dokumentasjon

7.2 Presentasjon av den sakkyndige komiteen

Hans Christian Endrerud, Høgskolen i Innlandet (komiteleder)

Endrerud er førsteamanuensis ved Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag ved Høgskolen i Innlandet. Han er utdannet sivilagronom og dr.scient. i landbruksteknikk. Sistnevnte grad ble finansiert av Norges forskningsråd og Kverneland ASA, og avhandlingen hadde tittelen *Coulters and seeding units in reduced soil tillage*. Endrerud har utformet og undervist i studium om innovasjon og driftsledelse i landbruket og blant annet også undervist i landbruksteknikk og agronomi, feltmekanisering – våronn, feltmekanisering – høstonn, HMS ved bruk av landbruksmaskiner, traktorteknikk og post-harvest-teknologi. Ved (tidl.) Høgskolen i Hedmark var han involvert i utvikling av blant annet en årsenhet i landbruksteknikk og to bachelorutdanninger i landbruksteknikk og agronomi. Endrerud driver fortsatt familiegården, der han tidligere drev med melkeproduksjon, og hvor han fortsatt driver med grasproduksjon. Endrerud har tidligere erfaring som sakkyndig for NOKUT.

Cecilie Gaarder Skaug, Stiftelsen Norsk Hestesenter

Gaarder Skaug er administrerende direktør og rektor på kompetansesenteret Norsk Hestesenter, som har 28 tilsatte. Norsk Hestesenter er et nasjonalt kompetansesenter som har overordnet ansvar for avl og bevaring av hest og for utdanning av hestepersonell, herunder med NOKUT-akkrediterte fagskoleutdanninger for travtrener og ridelærer. I tillegg eier og forvalter hun 500 dekar skog og 230 dekar dyrket mark på Vestre Toten, hvor hun driver egen kornproduksjon og leier ut mark til gras- og grønnsaksproduksjon. Hun har også en tilleggssnæring med kreps fra Einafjorden. Gaarder Skaug har en Bachelor of Management-grad fra Handelshøyskolen BI og videreutdanning fra blant annet BI i Master of Management-delfprogram og (tidl.) Høgskolen i Hedmark.

Thea Tuset, studentrepresentant

Tuset er medlem av hovedstyret i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF) og er en av to representanter fra ONF i Nasjonalt fagskoleråd. I tillegg sitter Tuset som studentrepresentant i Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanning i helse- og oppvekstfag (NFFHO), og hun er en av to studentrepresentanter i Nasjonal klagenemd for fagskoleutdanning. Tuset ble uteksaminert fra en toårig utdanning i visuell kunst ved Einar

Granum kunsthøgskole våren 2019. Ved kunsthøgskolen satt hun i studentrådet i perioden 2017–2019, og hun var med i arrangementskomiteen til Granumfestivalen i 2018 og 2019. Hun er nå bachelorstudent i billedkunst ved Kunsthøgskolen i Oslo. Fra tidligere har Tuset årsstudium i grunnmedisin fra Høgskolen Kristiania. Tuset har tidligere erfaring som sakkyndig for NOKUT.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578, 1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | [NOKUT.NO](https://nokut.no)